

Sag C-517/21

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

20. august 2021

Forelæggende ret:

Landesgericht Korneuburg (Østrig)

Afgørelse af:

13. juli 2021

Sagsøgte:

Laudamotion GmbH

Sagsøgere:

TG

QN

AirHelp Germany GmbH

Hovedsagens genstand

Luftfartspassagerers rettigheder – ret til kompensation – begrebet »er til stede ved indcheckningen« – gener – spørgsmålet, om faktisk påbegyndelse af flyvningen er en forudsætning for at opnå ret til kompensation

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Fortolkning af EU-retten, artikel 267 TEUF

Præjudicielle spørgsmål

[1] Skal artikel 3, stk. 2, litra a), i forordning (EF) nr. 261/2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved

boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (herefter »forordning (EF) nr. 261/2004«) fortolkes således, at forordningen gælder for en passager, der checker ind online, men ikke er til stede ved indcheckningsranken på de i nævnte bestemmelse anførte tidspunkter?

[2] Skal artikel 5, sammenholdt med artikel 7, i forordning (EF) nr. 261/2004, henset til Den Europæiske Unions Domstols dom af 19. november 2009 i de forenede sager C-402/07 og C-432/07, fortolkes således, at passageren – såfremt det transporterende luftfartsselskab ikke kan frigøre sig fra sit ansvar som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004 – har ret til kompensation, hvis

- flyet ankommer til det endelige bestemmelsessted med en forsinkelse på mindst tre timer,
- det allerede inden ombordstigning på flyet kunne ses, at flyet ville nå frem til det endelige bestemmelsessted med en forsinkelse på mindst tre timer, og
- passageren ikke møder op til ombordstigning på dette fly?

Såfremt [det andet spørgsmål] besvares bekræftende:

[3] Gælder dette også, hvis passageren reserverer en anden flyforbindelse uden det transporterende luftfartsselskabs medvirken og via denne flyforbindelse når frem til en anden lufthavn, der betjener samme by eller region (jf. artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004) som den oprindeligt reserverede flyvning, på et tidspunkt, der ikke ligger væsentligt senere end planlagt ankomsttid til det endelige bestemmelsessted for den oprindeligt reserverede flyvning?

Såfremt det andet spørgsmål besvares bekræftende:

[4] Gælder dette også, hvis det transporterende luftfartsselskab på anmodning af passageren ombooker denne til en anden flyforbindelse, og passageren herved ganske vist når frem til sit endelige bestemmelsessted, inden han ville være nået frem med den oprindeligt reserverede flyvning, men alligevel senere end planlagt ankomsttid for den oprindeligt reserverede flyvning (men der ikke er nogen »lang forsinkelse« på den flyforbindelse, som passageren blev ombooket til)?

Anførte EU-retlige forskrifter

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører tre situationer, der ligner hinanden, og det ønskes oplyst, om en passager for at opnå ret til kompensation skal have påbegyndt den flyvning, via hvilken han ville være nået frem til sit endelige bestemmelsessted med en forsinkelse på mindst tre timer. Samtlige sagsøgere har nedlagt påstand om betaling af kompensation i henhold til artikel 5, stk. 1, litra c), sammenholdt med henholdsvis artikel 7, stk. 1, litra a) og b), i forordning (EF) nr. 261/2004.

Sag nr. 22 R 203/20p

- 2 Sagsøgeren havde en bekræftet reservation til flyvning OE 190 fra Düsseldorf (DUS) til Kos (KGS) den 23. oktober 2019, planlagt afgang kl. 14.45 og ankomst kl. 19.10, som sagsøgte skulle udføre. Flyet afgik dog faktisk først fra Düsseldorf kl. 19.27 (afgangsforsinkelse: 4 timer og 42 minutter) og nåede først frem til Kos kl. 23.38 (ankomstforsinkelse: 4 timer og 28 minutter). Sagsøgeren havde checket ind online til denne flyvning.
- 3 Førsteinstansen konstaterede, at det i forbindelse med online check-in ikke kræves, at passageren også møder op ved skranken i afgangshallen, og at forudsætningen for at kunne anvende artikel 3, stk. 2, litra a), i forordning (EF) nr. 261/2004 er opfyldt, hvis der er checket ind online. Forordningen giver desuden ingen holdepunkter for at antage, at passageren også skal påbegynde den forsinkede flyvning for at opnå ret til kompensation. Sagsøgte iværksatte appel til prøvelse af denne dom.

Sag nr. 22 R 83/21t

- 4 Sagsøgeren havde en bekræftet reservation til flyvning OE 314 fra Wien (VIE) til London-Stansted (STN) den 19. december 2019, planlagt afgang kl. 06.50 og ankomst kl. 08.10, som sagsøgte skulle udføre. Flyet afgik dog faktisk først fra Wien kl. 13.20 (afgangsforsinkelse: 6 timer og 30 minutter) og nåede først frem til London-Stansted kl. 14.30 (ankomstforsinkelse: 6 timer og 20 minutter).
- 5 Sagsøgeren havde checket ind online og mødte op ved sagsøgtes indcheckningsskranke en time inden planlagt afgang, men der sad ikke nogen i skranken. Først om eftermiddagen viste lystavlen over afgang et afgangstidspunkt for flyet.
- 6 Sagsøgeren havde reserveret flyvningen med henblik på at kunne deltage i en konference i London fra kl. 10.00. Han reserverede derefter en flyvning hos et andet luftfartsselskab og ankom til London-Heathrow kl. 8.15.
- 7 Sagsøgeren modtog først kl. 9.00 en SMS fra sagsøgte om, at flyvning OE 314 først ville blive udført om eftermiddagen.

- 8 Førsteinstansen konstaterede, at der også er ret til compensation, hvis passageren ved en uundgåelig forsinkelse på mindst tre timer giver afkald på transporten. I en sådan situation er det ikke foreneligt med beskyttelsesniveauet i forordning (EF) nr. 261/2004 at kræve, at flyvningen påbegyndes, eftersom forsinkelsen kan medføre, at formålet med rejsen ikke længere kan opnås. I det foreliggende tilfælde blev sagsøgeren udsat for den gene, at han var nødt til at organisere en anden flyafgang med kort frist og under stort pres. Sagsøgte iværksatte appel til prøvelse af denne dom.

Sag nr. 22 R 228/21s

- 9 Flere passagerer, der overdrog deres krav til sagsøgeren, havde en bekræftet reservation til flyvning OE 300 fra Düsseldorf (DUS) til Palma de Mallorca (PMI) den 25. juni 2019, planlagt afgang kl. 10.40 og ankomst kl. 13.05, som sagsøgte skulle udføre. Flyet afgik dog faktisk først fra Düsseldorf kl. 21.45 (afgangsforsinkelse: 11 timer og 5 minutter) og nåede først frem til Palma de Mallorca kl. 23.57 (ankomstforsinkelse: 10 timer og 52 minutter).
- 10 Den dag, hvor flyet skulle afgå, fik passagererne om morgenen meddelelse om, at det reserverede fly OE 300 først ville afgå kl. 18.10. Efter at have modtaget en ny meddelelse om, at afgangens ville blive forsinket en time til, kontaktede passagererne sagsøgte for at høre, om de kunne blive ombooket til en tidligere flyafgang. De blev ombooket til flyvning OE 150 fra Düsseldorf til Palma de Mallorca den 25. juni 2019, planlagt afgang kl. 17.05 og ankomst kl. 19.10, der landede til tiden i Palma de Mallorca. Som følge af ombookningen mødte passagerne ikke op til indcheckning til fly OE 300, men derimod til fly OE 150.
- 11 Førsteinstansen konstaterede, at de passagerer, for hvilke der var organiseret en erstatningsrejse, og som allerede havde fået meddelelse herom inden det oprindeligt reserverede flys afgang, ikke var forpligtet til at være til stede ved indcheckning til det oprindeligt reserverede fly for at kunne bevare deres rettigheder i henhold til forordning (EF) nr. 261/2004. Eftersom passagererne havde lidt et tab af tid på over tre timer, havde de ret til compensation. Sagsøgte iværksatte appel til prøvelse af denne dom.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 12 I den første sag har sagsøgeren gjort gældende, at han havde påbegyndt den forsinkede flyvning, og at ansvaret for forsinkelsen alene lå hos sagsøgte. Desuden er begrebet »er til stede ved indcheckningen« [i den tyske version af forordningen: »sich [...] zur Abfertigung einfinden«] ensbetydende med check-in; dette fremgår bl.a. af den engelske version af forordningen. Der opstod gener, fordi flyvningen var reserveret af en bestemt grund.
- 13 I den anden sag har sagsøgeren gjort gældende, at et krav om, at han skal påbegynde en så voldsomt forsinket flyvning for at kunne opnå ret til compensation for generne, ville være urimeligt. Han ville gerne have givet

sagsøgte mulighed for at tilbyde en omlægning af rejsen, men dette kunne ikke lade sig gøre, eftersom der ikke sad nogen i skranken i afgangslufthavnen. Det eneste, der gjorde det muligt at deltage i konferencen, var sagsøgerens spontane reservation af en anden flyforbindelse.

- 14 I den tredje sag er det blevet fremført, at det i tilfælde af ombookning ikke kræves, at passageren er til stede ved indcheckningen til den oprindeligt reserverede flyvning. Passagererne havde ikke modsat sig at påbegynde den oprindeligt reserverede flyvning, men derimod benyttet sig af en erstatningsrejse. Alligevel nåede de først frem til det endelige bestemmelsessted med en forsinkelse på over tre timer, hvilket berettiger til kompensation.
- 15 Sagsøgte har i det væsentlige gjort gældende, at sagsøgerne ikke var til stede ved indcheckning til de pågældende flyafgange. Sagsøgte havde heller ikke fået meddelelse om, at passagererne afviste transporten, og de grundlæggende forudsætninger for at anvende forordning (EF) nr. 261/2004, der er fastsat i forordningens artikel 3, er således ikke opfyldt. Check-in er kun et delaspekt af det at være »til stede ved indcheckningen«. Udtrykket »er til stede« kan kun fortolkes således, at det betyder passagerens fysiske tilstedeværelse. Der er meget snævre tidsmæssige grænser for luftfartsselskabets mulighed for at omlægge rejsen på en sådan måde, at det fritages for at yde kompensation, og det er derfor også af organisatoriske grunde nødvendigt, at passageren møder op.
- 16 Sagsøgte har endvidere anført, at der ikke kan være nogen ret til kompensation som følge af den lange forsinkelse, hvis passageren frivilligt har undladt at påbegynde flyvningen. I dette tilfælde er der heller ikke opstået nogen gener som følge af forsinkelsen. Det er desuden passagerens, og ikke flyets, forsinkede ankomst til det endelige bestemmelsessted, der er afgørende.
- 17 For så vidt angår den anden sag har sagsøgte desuden gjort gældende, at sagsøgeren ikke har givet sagsøgte mulighed for at tilbyde en omlægning af rejsen.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 18 For at kunne bedømme, om der er ret til kompensation, skal det afklares, om forordning (EF) nr. 261/2004 kan finde anvendelse. Såfremt dette er tilfældet, skal det endvidere afklares, om passageren også skal være blevet befordret med det fly, der nåede frem til det endelige bestemmelsessted med en forsinkelse på mindst tre timer.

Det første spørgsmål

- 19 Spørgsmålet er her, om online check-in er tilstrækkeligt til at kunne anvende forordningen, eller passageren desuden skal være til stede i afgangslufthavnen på de tidspunkter, der er angivet i forordningens artikel 3, stk. 2. Baggrunden for, at forordningen ikke indeholder noget entydigt svar på dette spørgsmål, kan muligvis

være, at online check-in endnu ikke var særlig udbredt, da forordningen blev udstedt.

- 20 Det skal afklares, om udtrykket »indcheckning« [på tysk »Abfertigung«] skal ligestilles med (online-) check-in eller går videre. I den engelske version af forordningen anvendes f.eks. udtrykket »check-in«, hvilket gør det nærliggende at antage, at online check-in muligvis er tilstrækkeligt.
- 21 I så fald ville kravet om, at passageren er »til stede«, være overflødig, og et vellykket online check-in ville medføre, at forordning (EF) nr. 261/2004 skal anvendes. Appelleren har også konstateret dette, men Domstolen har endnu ikke afklaret spørgsmålet.

Det andet spørgsmål

- 22 Spørgsmålet er, om passageren også har ret til kompensation, hvis vedkommende allerede inden flyvningen får kendskab til den lange forsinkelse og undlader at påbegynde flyvningen af denne grund.
- 23 Ifølge østrigsk retslitteratur er der også ret til kompensation, når passageren undlader at påbegynde flyvningen efter at have fået kendskab til den lange forsinkelse, f.eks. fordi formålet med rejsen ikke længere kan opnås ved at benytte flyvningen. I et sådant tilfælde opstår der gener for passageren, der ligner dem, der opstår i forbindelse med aflysning af en flyafgang. Den forelæggende ret anser ikke denne holdning for urimelig. Det kan ganske vist ikke være rigtigt, at det aldrig er en forudsætning for tilkendelse af ret til kompensation, at passageren har påbegyndt flyvningen (f.eks. hvis det ikke på forhånd er klart, at forsinkelsen indtræder). På den anden side kan det heller ikke være rigtigt, at passageren er forpligtet til at påbegynde en flyvning blot for at opnå ret til kompensation, hvis det allerede kan ses, at flyet ankommer til det endelige bestemmelsessted med en forsinkelse på mindst tre timer. I dette tilfælde består generne ikke blot i den forsinkede ankomst til det endelige bestemmelsessted.
- 24 Det kan imidlertid ikke være afgørende, at en passager ønsker at nå rettidigt frem til en bestemt begivenhed på bestemmelsesstedet. Hvis vedkommende også når for sent frem til begivenheden ved en forsinkelse på under tre timer, giver denne omstændighed ingen ret til kompensation. Hvorvidt der er ret til kompensation afhænger altså ikke af, hvilke skader passageren faktisk har lidt individuelt som følge af aflysningen eller den lange forsinkelse.

Det tredje spørgsmål

- 25 Hvis passageren allerede inden afgang kan se, at der opstår en forsinkelse på mere end tre timer, og undlader at påbegynde flyvningen, kan det muligvis afvises, at der foreligger ret til kompensation, såfremt vedkommende på anden vis når frem til det endelige bestemmelsessted med en forsinkelse på mindre end tre timer.

- 26 I denne forbindelse må det dog erindres, at det i forbindelse med en aflysning ikke har nogen betydning for spørgsmålet om ret til kompensation, at passageren når frem til sit endelige bestemmelsessted på en anden måde, som vedkommende selv har organiseret.

Det fjerde spørgsmål

- 27 Det kan hævdes, at en ombookning medfører, at forordning (EF) nr. 261/2004 skal anvendes på erstatningsflyvningen, og at der dermed ikke længere kan anvendes nogen af de alternative forudsætninger i forordningens artikel 3, stk. 2 for så vidt angår den oprindeligt reserverede flyvning. I så fald ville der ikke længere være ret til kompensation for forsinkelsen af den oprindeligt reserverede flyvning. Dette forekommer dog ikke korrekt, eftersom passageren ligeledes har ret til kompensation i tilfælde af aflysning af en flyvning, hvor vedkommende ikke kan være til stede ved indcheckningen, såfremt der tilbydes en omlægning af rejsen, der ikke overholder de tidsmæssige grænser i forordningens artikel 5, stk. 1, litra c), nr. ii) og iii).
- 28 Dette viser, at det for så vidt angår spørgsmålet om ret til kompensation som følge af den oprindeligt reserverede flyvning ikke har nogen betydning, at passageren efter den pågældende ombookning ikke længere har nogen bekræftet reservation til den oprindeligt reserverede flyvning.

ARBEJDSDOKUMENT